

ТМ	Г. XXX	Бр. 4	Стр. 709 - 721	Ниш	октобар - децембар	2006.
----	--------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

UDK 330 + 339.13 / (470)

Оригинални научни рад

Примљено: 10.09.2006.

Ана Секуловић

Геокономски факултет

Мегатренд Универзитет примењених наука

Београд

РУСИЈА У НОВОМ СВЕТСКОМ ПОРЕТКУ

Резиме

Положај руске економије у међународној економији узрокован је процесом глобализације и појавом нових процеса на унутрасњем тржишту као што су приватизација, прилив страних инвестиција, промене у банкарском систему и кредитно-монетарној сфери и друго.

За разлику од СССР-а, који је представљао светску суперсилу, Руска Федерација је захваљујући својој "посрнулој" улози у светској економији зависна од страних инвестиција, опреме и кредита.

Положај Руске Федерације у светској се може окарактерисати као периферна сировинска база, чија је примарна улога извоз сировина и полупроизвода – нафте, метала, гаса, дрвне производње, минералних ђубрива. Стога, страна улагања првенствено су усмерена у екстракционе гране, док индустријски развијене земље блокирају испоруке руске финалне продукције на своја тржишта.

Стране ТНК се често опредељују за директне инвестиције на руском тржишту, а основни недостатак руских предузећа је недовољно искуство и одсуство конкурентности на међународном тржишту.

Руска Федерација тежи интензивном укључивању у глобализационе процесе, док истовремено учествује и у регионализацији, а приоритетна регионална групација за Руску Федерацију и даље остаје ЗНД.

Кључне речи: глобализација, либерализација економије, конкурентност, стране инвестиције, ТНК

Стварање новог светског поретка

Крајем 20. века, светска економија пролазила је кроз један од најдинамичнијих периода своје историје који карактеришу промене у регионалним и робним приоритетима, неопходност међународног регулисања бројних глобалних и локалних проблема и сукоба, као и истовремене тенденције ка међународној економској интеграцији и међународној подели рада. Потреба за динамичним укључивањем националних привредних система у светску економију представља глобални закон краја 20. века, који је постао још израженији због економских и политичких реформи у земљама централне и источне Европе.

Од пада берлинског зида, 9. новембра 1989. године, бивше социјалистичке земље налазе се у средишту светског интереса због економског развоја и транзиције са централно-планске привреде ка светским условима пословања. Слом социјалистичког блока приморао је велики број земаља да пронађу своје место у међународној подели рада, придруже се неком од постојећих центара светске трговине или изграде нове групације. Срушена је граница која је раније делила свет на Исток и Запад и тренутно постоји само економска подела на богате и сиромашне земље.

Као што је познато, привреда СССР, као и привреде других социјалистичких земаља, због доминације принципа државне својине, биле су затворене за спољни свет са последицама које су утицале на структуру националног привредног система, успориле су научно-технички прогрес и довеле до одсуства конкуренције и закона понуде и тражње.

Положај руске економије у новоствореним условима и окружењу последица је глобалног диктата светског тржишта и утицаја са домаћег тржишта директно изазваних новим процесима као што су приватизација, прилив страних инвестиција, промене у банкарском систему и кредитно-монетарној сфери, регулација и тако даље, као и директним политичким утицајима који се одражавају у привреди као целини.

Од почетка 1990-их, руска привреда суочава се са дубоком кризом због грешака у економској политици које су довеле до диспропорција у производном систему, одсуства реалистично усклађеног буџета, повећања домаће и спољне задужености, слабљења система државне администрације и тако даље.

Врхунац негативних процеса у привреди Руске Федерације је била криза из августа 1998. године која је довела до девалвације рубље, пораста цена, слома банкарског система, пада робних ресурса, губитка поверења међу страним инвеститорима и кредиторима. Криза је показала да Руска Федерација, у суштини, зависи од страних фактора и да је у великој мери укључена у глобални економски систем.

Након августовске кризе 1998. године, од почетка 1999. године, долази до постепеног привредног раста и почетка реструктурирања тржишне привреде. "Нова фаза" развоја и реформисања Руске Федерације наметнула је потребу за стварањем "Програма Греф", који је разрађен је у првој половини 2000. године и обухвата десетогодишњи период. Програмом стратешког развоја обухваћене су сложене институционалне и структурне реформе, уз истовремено одржавање опште макроекономске стабилности.

Процес транзиције, којим се трансформише национална привреда, наставља се са извесним потешкоћама за руску економију, јер се промена економског механизма обавља у условима политичке нестабилности и нарушене унутрашње и спољне равнотеже.

Глобализација као водећа тенденција у међународној економији

Нове тенденције светског економског развоја све чешће асоцирају на појам "глобализација"¹, која представља основну тенденцију савремене привреде и одлучујући фактор развоја међународних економских односа. Економска глобализација, коју карактерише јединствено дефинисана регулатива, је усмерена на стварање јединствених светских законодавних и политичких оквира, за разлику од "историјског периода", који је карактерисала апсолутизација интереса националних привреда у складу са законодавним и политичким оквирима за сваку државу појединачно. Глобализација има научно-

¹ *Агенти економске глобализације:*

I група носилаца економске глобализације

Међународне финансијске организације - ММФ, ЕБРД

Међународне економске трговинске и производне организације – WTO, FAO, UNESCO

Међународне финансијске групе и фондови (Париски клуб, Лондонски клуб)

II група носилаца економске глобализације

Транснационалне корпорације (ТНК)

Транснационалне банке (ТНБ) и њихове филијале, образујући глобалну мрежу и сложене системе који су обухватили цео свет.

III група носилаца економске глобализације

Регионалне организације и савези

ЕУ - Европа

НАФТА - САД, Канада, Мексико

АСЕАН - Азија

ЗНД - Источна и централна Европа

Латинска Америка, Африка, Блиски Исток

IV група носилаца економске глобализације

Водеће земље света (Г-7), дефинишући својим утицајем целокупну светску економску политику и светску економију

Сједињене Америчке Државе, као водећа економска сила [Хасбулатов Р. И. 2001, с. 128-129]

техничку и социјално-економску основу, а заснована је на достигнућима техничког прогреса, либерализацији привредне делатности и повећаној конкурентности.

Високе технологије представљају покретачку снагу глобализације, омогућавајући међународну економску размену, пораст извоза и увоза и укључивање регионалне економије у светску поделу рада. Прогрес у сфери информационих и рачунарских технологија, средстава и инфраструктуре телекомуникације, значајно су "приближили" многе државе и постали материјална претпоставка брзог пораста протока информација, роба и услуга и капитала. Последишно, дошло је до премештања сировинских ресурса, роба и услуга; десиле су се промене на финансијским тржиштима, чиме је омогућен несметани и брз проток капитала између земаља и региона; крупне корпорације виделе су могућност за координацијом производње у разним деловима света; информациони и транспортни трошкови значајно су се снижили захваљујући електронским средствима међународне везе и друго.

Либерализација привредне делатности представља важан фактор процеса глобализације који се испољава у тенденцији ка укидању ограничења за проток роба, услуга и фактора производње између земаља. Проблем либерализације трговине и отворености тржишта једно је од кључних питања савремене светске економије. Борба се води око укидања протекционистичких баријера и могућности отварања националних тржишта за слободан приступ иностраних роба и услуга. Услед тога, снижене су царине, отклоњене многобројне ванцаринске баријере, а друге мере у правцу либерализације такође су допринеле интензивирању кретања капитала и осталих фактора производње. У Руској Федерацији се не примењује квантитативно ограничење увоза, а просечно царинско оптерећење износи 10%, што је више него у развијеним земаљама, али далеко ниже него у земљама у развоју.

Процес глобализације светске економије првенствено се прилагођава захтевима конкурентности, а кроз делатност економских субјеката тежи изнајлажењу најбољих форми организације производње и трговине. Развијене земље су много добиле од економске глобализације, то јест од либерализације светске трговине, мобилности капитала и радне снаге, смањења трошкова производње и продаје, савремених технологија и међународне конкуренције. Њихова најзначајнија добит је освајање нових тржишта. Приступ новим тржиштима сировина и пласман готових производа омогућили су привредни раст, пад цена и висок обим понуде на националним тржиштима. Премештање дела производње мотивисано је настојањем економски развијених земаља да ставе под своју контролу регионе богате сировинама, укључивањем земаља из тих региона у глобални систем светског тржишта.

Нејасне су користи од глобализационих процеса за неразвијене земље и земље у транзицији. Теоретски, оне на тај начин стичу могућност да се приближе вишим стандардима научно-техничког прогреса. Практично, и даље се одржава њихова сировинска специјализација, што представља директан интерес ТНК које ће се и даље залагати за њихову техничку зависност. Нове тенденције на светском тржишту одразиле су се и на руску привреду. У условима радикалних економских реформи, Руска Федерација је враћена неколико деценија уназад, у време када се већина других земаља у свету кретало напред, у условима релативно повољне економске коњуктуре.

За разлику од СССР-а, који је представљао једну од две светске суперсиле, према садашњем стању привреде и својој "посрнулој" улози у светској економији, Руска Федерација не може претендовати на водеће позиције у формирању светске економске политике. Руска Федерација, иако члан ММФ-а, СБ и других међународних економских организација, с обзиром да наступа као тражилац зајмова и кредита, није у могућности да утиче на правац њихове делатности. Зависна је од западних инвестиција, испорука опреме и западних кредита за потребе буџета.

Руска Федерација је добила своје место у светској економији, а то је периферна сировинска база, чија улога се готово искључиво се своди на испоруке сировина и полупроизвода – нафте, метала, гаса, дрвне производње, минералних ђубрива. Стање у Руској Федерацији постало је у потпуности зависно од кретања цена енергената, на које Руска Федерација, такође, може веома мало да утиче. Укључивање Руске Федерације у светску економију, негативно се одразило на њену унутрашњу производну структуру. Влада Руске Федерације до сада није правилно спроводила структурну политику усмерену на развој савремених научно-интензивних грана, као што је машинска индустрија, што би условило повећање обима производње и измену у структури спољнотрговинског биланса.

Основно питање које се намеће у Руској Федерацији је избор структуре даљег развоја. Евидентно је једнострано усмерење на експлоатацију нафте, гаса, производњу сировина и материјала које је у интересима руског руководства, али и западних структура. Из тог разлога, страна улагања² првенствено су усмерена у екстракционе

² За активирање прилива страних инвестиција у руску привреду неопходна је изградња повољне инвестиционе климе. Најзначајнији критеријуми привлачности националне економије за стране инвеститоре су степен ризика предузетничке делатности и рентабилности инвестиционих пројеката. Током 1990-их, Руска Федерација спадала је у групу земаља са највишим степеном ризика за стране инвеститоре. Макроекономска ситуација у руској привреди допринела је побољшању

ране и то нафту и гас, док, истовремено, индустријски развијене земље, под разним изговорима, блокирају испоруке руских готових производа на своја тржишта.

Уважавајући тенденције глобализације, крупне руске компаније треба да се трансформишу у ТНК које делују у светским размерама, развијају сопствену мрежу продаје и техничког опслуживања у иностранству и поседују производна предузећа. То треба се односи не само на енергетске, већ и машинске, хемијске и друге компаније. Неопходно је да држава потпомогне формирање финансијских организација и производних комплекса који осим производње могу да обављају и пласман производа у иностранству.

Однос глобализације и регионализације

Развој савремене светске економије дефинише се двама главним тенденцијама које се налазе у сложенем, вишестраном и узајамно противречном деловању: с једне стране, примећује се убрзан процес глобализације економске делатности, а са друге, пораст регионалне и субрегионалне интеграције.

инвестиционе климе, али без обзира на позитивне кораке, инвестициона клима и даље се може окарактерисати као неповољна услед следећих фактора:

- Социјално-политичка нестабилност;
- Порески систем са стопама међу највишим у свету;
- Несавршена правно-нормативна база;
- Низак ниво развоја елемената инфраструктуре;
- Дугогодишња криза која је обухватила све делове привреде;
- Несавршеност процедуре неопходне за регулисање страних инвестиција;
- Недовољна информисаност страних инвеститора о потенцијалним могућностима учешћа у инвестиционим програмима;
- Недефинисан систем регулисања власничких права у Руској Федерацији (на земљу, приватизоване објекте и др.);
- Недовољна заштићеност страних инвестиција од политичких и економских ризика;
- Низак ниво заштите интелектуалне својине;
- Спољни и унутрашњи дугови који ограничавају развој инвестиционог процеса и не стимулишу стране инвеститоре;
- Ниска кредитна способност и висок инвестициони ризик, који негативно утичу на добијање кредита на светском тржишту капитала;
- Ниска рентабилност већине предузећа у реалном сектору привреде;
- Низак темпо реструктурирања банкарског система и недовољан обим сопствених средстава намењених кредитирању код већине банака;
- Одсуство стабилне правне основе у складу са међународном праксом, а која регулише делатности домаћих и страних инвеститора.
- Финансијска криза од 17. августа 1998. године која је утицала на поверење страних инвеститора према Руској Федерацији. (А.Секуловић, 2005, с. 49-50)

Регионализација, која се у последње време веома интензивира-ла, много је изменила свој карактер. Нови регионални договори битно се разликују од претходних. Они обухватају већи број земаља, имају шири спектар деловања, попримају различите облике и представљају пример могућности интеграције држава на различитом нивоу економског развоја.

Савремена етапа економске интеграције може се описати као "отворени регионализам", јер њен циљ није стварање затворених трговинских савеза, већ проширивање сфере узајамне трговине и отклањање баријера које ометају слободан проток капитала, ресурса и људи. Раније су регионални савези били главни начин за успостављање веза између блиских региона, а данас регионалне групације омогућавају заједнички наступ држава и залажу се за опште и заједничке интересе. Регионална сарадња отвара могућност економске интеграције земаља са различитим привредама.

Отворени карактер интеграција различитих земаља обезбеђује пораст робне размене и прилива страних инвестиција у оквиру савеза, као и изван њега, у глобалном обиму. Оне не подстичу изолованост, већ обједињују политички и економски потенцијал групе земаља које желе да повећају конкурентност у глобалној економији.

Три најјаче регионалне групације су ЕУ, НАФТА, АСЕАН, а упоредо долази до стварања мање значајних блокова и зона глобалне трговине у различитим деловима света³.

³ У 1999. години било је више од 100 регионалних групација, од којих су најзначајније:

- Међународне регионалне организације, које делују у Западној Европи:
 - Европска заједница (ЕУ)
 - Европска асоцијација за слободну трговину (ЕАСТ)
 - Европски економски простор (ЕЕП)
 - Северни савет (земље Скандинавије)
 - Савет балтичких држава
- Регионална обједињавања држава Азије и Тихог океана:
 - Асоцијација држава југоисточне Азије (АСЕАН)
 - Азијско-пацифичка сарадња (АПЕС)
 - "План Колумбо" за заједнички економски и социјални развој у Азији и Тихом океану.
 - Јужнопацифички форум
 - Асоцијација за регионалну сарадњу јужне Азије (SAARK).
- Регионална обједињавања арапских земаља:
 - Лига арапских земаља
 - Савет арапског економског јединства
 - Савет за сарадњу арапских држава Персијског залива
- Регионална обједињавања у Африци:
 - Организација афричког јединства (ОАЈ)
 - Економски и девизни савез централне Африке:
 - Економска заједница земаља западне Африке (ЕКОВАС)

Нови светски поредак развија се уз интензивирање интеграционих процеса и трансформацију бивших социјалистичких земаља. Руска Федерација тежи интензивном укључивању у глобализационе процесе, док истовремено учествује у регионалним групацијама.

Руска Федерација постала је члан АПЕС-а (Азијско-пацифичке сарадње) у коју улази 21 земља из источне и југоисточне Азије, Америке, Аустралије и Новог Зеланда. Руска Федерација у АПЕС-у учествује са неразвијеним и ненасељеним далекоисточним делом територије, тако да се не очекују битнији резултати од учешћа у овој организацији.

Руска Федерација је ушла у Црноморску економску сарадњу, чији чланови су бивше републике СССР-а, Турска, Грчка, Бугарска и Румунија. Учешће Руске Федерације у овој организацији је корисно, али изградња јединственог економског простора готово је немогућа, јер је Грчка чланица Европске уније, којој такође теже и Турска, Бугарска и Румунија.

Приоритетна групација за Руску Федерацију остаје ЗНД, у оквиру које се непрестано потписују нови споразуми о сарадњи између чланица. Распад СССР основни је разлог дубоке економске кризе готово у свим земљама ЗНД-а. Реинтеграција, то јест успостављање производних и других економских веза у оквиру ЗНД, треба да постане најважнији фактор укупног привредног раста и развоја стварањем великог тржишта намењеног производним гранама, а пре свега машинској индустрији. Учешће у овом реинтеграционом процесу може постати један од кључних праваца трансформације пост-совјетских земаља у важне субјекте економске глобализације. Руска Федерација, из гео-политичких и војно-стратешких разлога, може гледати на ЗНД као на сферу својих посебних интереса, али без гаранција за њену економску доминацију на пост-совјетској теорији.

Јужноафричка заједница за развој (SADK)
 Заједничко тржиште источне и јужне Африке
 Регионална обједињавања земаља Латинске Америке:
 Организација америчких држава (OAD)
 Латинамеричка асоцијација за интеграцију (LAI)
 Латинамерички економски систем (SELA)
 Карипска заједница и карипско заједничко тржиште (KARIKOM)
 Организација источнокарипских држава (OIKD)
 Североамеричка асоцијација за слободну трговину (NAFTA)
 Јужно заједничко тржиште (MERCOSUR)
 Андска група или Андски пакт
 Централноамеричко заједничко тржиште (CAZT) [Хасбулатов, Р. И. 2001, с. 573-575]

Улога ТНК у економској глобализацији

ТНК су активни учесник светске економије и међународне поделе рада, а предвиђа се њихов даљи развој, јер претендују на улогу организатора светске производње и трговине. Предузећа се трансформишу у ТНК у циљу повећања профита. ТНК, као међународна корпорација и материјална база за формирање међународне производње, указује да је ниво концентрације капитала и производње у домаћој привреди прерастао националне границе и да ТНК имају могућности да заузимају позиције не само у националној, већ и у светској економији.

Делујући у интересу земаља из којих су потекле, ТНК се користе као инструмент њихове економске политике, услед чега националне државе постепено губе контролу над делом привреде, будући да се најважнија решења доносе у центрима ТНК и ТНБ. У свету постоји око 40. 000 ТНК које, преко својих 500. 000 иностраних филијала, обухватају све земље света. У суштини, око половине од 40. 000 регистрованих ТНК односи се на четири земље света: САД, Јапан, Немачку и Швајцарску.

Стотину најкрупнијих ТНК, са изузетком банака и финансијских компанија, поседују светску активу вредну преко 3 трилиона УСД, од чега се око 1,2 трилиона УСД налази ван матичних земаља, а при том контролишу око 90% страних директних инвестиција⁴. Савремене ТНК успостављају међународни систем производње, шире мрежу производних јединица по многим земљама, продиру у производне гране које се брзо развијају и захтевају огромна улагања.

ТНК се често опредељују за директне инвестиције, јер тако обезбеђују приступ економским ресурсима. Удружујући своја финансијска средства, технологију, искуство и репутацију са економским ресурсима, оне стичу могућност да се, у светским оквирима, ефикасно интегришу у међународну производњу. Моћне ТНК послују у различитим гранама прерађивачке, експлоатационе, нафтне и хемијске индустрије, електронике и машинства и координишу своју производњу и продају у предузећима са свих континената. ТНК спроводе производно-трговинску политику, која омогућава високу ефикасност у планирању производње и тржишних кретања, динамичну политику у области капиталних улагања и научно-истраживачкој сфери, на националном и међународном нивоу, где све филијале матичне корпорације делују као једна целина.

Слабе земље, какве су земље у транзицији и земље у развоју, тешко могу контролисати делатност ТНК. Појавом нових "центара силе" и брзим развојем ТНК, појачава се конкурентска борба за до-

⁴ А. Секуловић, 2005, с. 17.

минацију у овим регионима. ТНК ће кочити технички прогрес заосталих земаља, а учешће ТНК у одређеним процесима глобализације, може се одразити и на њихову перспективу на светском тржишту.

ТНК из земаља Источне Европе и Евроазије, односно бивших социјалистичких земаља, представљају нову појаву у савременој светској економији, која је умногоме повезана са тенденцијом достижања светског нивоа уз помоћ државног сектора привреде. Када се говори о специфичности руских финансијско-индустријских групација, као потенцијалним ТНК, може се констатовати следеће:

1. Највише финансијско-индустријских групација организоване су као холдинг;
2. 2/5 руских финансијско-индустријских групација су конгломерати;
3. Финансијски ресурси руских финансијско-индустријских групација обично су веома ограничени и на тај начин лимитирају инвестициону делатност финансијско-индустријских групација, посебно у иностранству;
4. Учесници финансијско-индустријских групација често су веома неконкурентни на спољним и унутрашњим тржиштима;
5. Специфичност руских финансијско-индустријских групација је да многи од учесника представљају државне компаније.

Један од основних недостатака је недовољно искуство руских предузећа за самосталан излазак на страна тржишта, као и одсуство извозног потенцијала и конкурентност руских произвођача.

Посебна категорија руских компанија које се трансформишу у ТНК су компаније из енергетског и сировинског комплекса. Њихова велика финансијска моћ омогућава им да оснивају филијале у Европи и на другим традиционалним тржиштима. Многе ТНК из ове категорије, као што су "Лукойл" и "Газпром", могу ширити своју инвестициону делатност у најразличитијим регионима света, где се налазе резерве сировина или потрошачи. Њихова технологија, која је на светском нивоу, као и велика финансијска моћ, омогућавају им реализацију инвестиционих пројеката и у територијално удаљеним регионима света.

У Руској Федерацији постоји око 200 ТНК, уколико се изузму компаније које као стране фирме послују у *off-shore* центрима и пореским рајевима. Наведене ТНК у иностранству се првенствено баве увозно-извозним операцијама, а ређе организацијом производње.

Сажетак

Процес интернационализације је у последњој деценији практично обухватио цео свет и добио је низ нових карактеристика, па се може говорити о новој етапи – економској глобализацији.

Највећу добит од учешћа у интернационализацији имају индустријски развијене земље, које су оријентисане су на профитабилну научно-интензивну производњу, док већина земаља у развоју учествује у интернационализацији као извозници сировина и радно-интензивних производа. Услед интернационализације и глобализације светске привреде, такође се повећава обим међународног кретања капитала са циљем његовог пласмана ван националних граница ради стицања профита.

Моћне ТНК постале су основ интернационализације производног капитала, а претендују на улогу организатора светске производње и трговине. Савремене ТНК успостављају међународни систем производње, шире мрежу производних јединица по многим земљама, продиру у производне гране које се брзо развијају и захтевају огромна улагања. ТНК се често опредељују за директне инвестиције, јер тако обезбеђују приступ економским ресурсима. Удружујући своја финансијска средства и технологију са економским ресурсима, оне стичу могућност да се у светским оквирима ефикасно интегришу у међународну производњу.

Глобализација представља основну тенденцију савремене привреде и одлучујући фактор развоја савремених међународних економских односа. Глобализација има научно-техничку и социјално-економску основу, а заснована је на достигнућима техничког прогреса, либерализацији привредне делатности и повећаној конкурентности. Непосредни интерес глобализације је стварање светског тржишта роба, услуга, технологије, капитала, радне снаге, што би омогућило сарадњу на основу конкурентских предности у свим регионима света.

Развијене земље су много добиле од економске глобализације, а нејасне су користи од глобализационих процеса за неразвијене земље и земље у транзицији. Теоретски, оне стичу могућност да се приближе вишим стандардима научно-техничког прогреса, а практично и даље се одржава њихова сировинска специјализација, што представља директан интерес ТНК.

Економске реформе у Руској Федерацији још су више вратиле земљу уназад у односу на светски привредни развој, а место Руске Федерације у светској економији готово искључиво се своди на испоруке сировина и полупроизвода – нафте, метала, гаса, дрвне производње, минералних ђубрива. Руска Федерација учествује у регионалним групацијама, а приоритетна групација за Руску Федерацију остаје ЗНД, у оквиру које се непрестано потписују нови споразуми о сарадњи између чланица. У Руској Федерацији постоји око 200 ТНК, уколико се изузму компаније које као стране фирме послују у *off-shore* центрима и пореским рајевима.

Литература

- Адриянов В. Д. Россия в мировой экономике- 1998.
- Быков, А. Н. Глобализация и либерализация (Вопросы институционального совершенствования в контексте российских и общемировых интересов) – Проблемы прогнозирования. – М., 2000. Вып. 5
- Драчева, Е. Л.; Либман, А. М. Проблемы глобализации и интеграции международного бизнеса и их влияние на российскую экономику – Менеджмент в России и за рубежом. – М. 2000. N. 4
- Евстигнеев Р. Н. Глобализация и экономическая трансформация в России - Россия и современный мир – М., 2001. N. 1
- Зевин, Л. З.; Стрелетова, М. П.; Ушакова, Н. А. Экономическое развитие России в эпоху глобализации: роль внешнего фактора - Россия и современный мир – М., 2001. N. 1
- Кокошин, А. А. Путь России в глобальной экономике/ МГУ им. М. В. Ломоносова, Центр проблем национальной безопасности России – М., 1999. 94 с
- Кормнов Ю. Внешнеэкономические связи России в условиях глобализации мировой экономики – Экономист – М., 2000. N. 9
- Некипелов А. Д. Глобализация и стратегия развития экономики России – Проблемы прогнозирования – М., 2001. Вып. 4
- Оболенский В. Глобализация мировой экономики и Россия – МЭМО – М., 2001. N. 3
- Оболенский В. П. Российская экономика в глобальных мирохозяйственных связях: проблемы конкурентноспособности - Проблемы прогнозирования – М., 2001. 216 с
- Пчелинцев О. С. Российский экономический рост 1999-2000 гг. в региональном и глобальном контекстах – Проблемы прогнозирования – М., 2001. Вып. 4
- Рогов, С. Россия в системе глобальной экономики на пороге XXI века – Проблемы теории и практики управления. – М., 2000, N. 1
- Фаминский И. Глобализация: вызовы для России - Вестник Московского экономического института – М., 2001. N. 10
- Фаминский И. Экономическая глобализация: основы, компоненты, противоречия, вызовы для России (материалы к лекциям и семинару) - Российский экономический журнал – М., 2000. N. 10
- Хасбулатов Р. И. – Мировая экономика – 2001.
- Эльванов А. – К вопросу об интеграции России в мировую экономику – МЭМО 2001. Но. 10
- Sekulović, A. Savremena ekonomija Rusije, 2005.
- Sekulović, A. Regionalna ekonomija Rusije, 2006.

Ana Sekulović, Belgrade

RUSSIA IN NEW WORLD ORDER

Summary

Position of Russian economy in international economy is caused by globalization process and emergence of new processes in internal market such as privatization, inflow of foreign investments, changes in banking sector and credit-monetary sphere, etc.

Opposite to USSR, which was a global super power, the Russian Federation, thanks to its "stagger" role in global economy, depends on foreign investments, equipment and loans.

Position of the Russian Federation in global economy can be described as peripheral raw material base with primary role in exports of raw materials and semi-finished goods like oil, metals, gas, timber products and fertilizers. Therefore, foreign investments are mostly directed toward extraction industries while industrialized countries block deliveries of Russian final goods to their markets.

Foreign transnational companies (TNCs) often opt for direct investments in Russian market and main weaknesses of Russian firms are insufficient experience and lack of competitiveness in international markets.

The Russian Federation strives for involvement in globalization processes but at the same time it participates in regionalization and preferential regional grouping for the Russian Federation is still the Community of Independent States (CIS).

Key Words: Globalization, Economic Liberalization, Competitiveness, Foreign Investments, TNC